

‘Transparant’ jaarverslag blijft moeilijk

Margot Scheltema

Transparantie is het mode-woord van het bedrijfsleven. Ik betoog dat het nut van transparante informatie zit in het recht van de ontvanger om die informatie te krijgen; het nut zit níét in de plicht van de informatieverschaffer. Dat recht moet stevig uitgeoefend worden.

Niemand weet trouwens precies wat met transparantie bedoeld wordt, maar het klinkt positief en je moet er dus vóór zijn. Transparantie is fijn.

De term transparantie wordt veel gebruikt als men wil zeggen dat een bedrijf aan belangstellenden verantwoording aflegt over zijn gedrag. Dat is natuurlijk mooi, maar alleen als die belangstellenden er vervolgens wat mee doen. Zo hebben we ‘transparantie’ gekregen over bestuurdersbeloningen. Wat was het gevolg? Een ongeremde wedijver tussen de

hoogstbetaalden, want het is een oude wijsheid dat rijkdom een relatief begrip is. De beloningsregelingen zijn Byzantijnse constructies geworden die ertoe hebben geleid dat dat deel van het jaarverslag is uitgedijd tot tien pagina’s of meer. Maar dat was helemaal niet de oorspronkelijke bedoeling.

Als dan eenmaal het jaarverslag beschikbaar is (‘algemeen verkrijgbaar gesteld’ heet dat in de wet, alsof het bij AH in de schappen ligt) dan ligt de bal bij de lezer. De lezer is vaak een aandeelhouder. Maar die liet het er vaak bij zitten. Pas recentelijk zien we dat aandeelhouders zich hierover kwaad maken en hun bevoegdheden aanwenden, kortom, de transparantie werkelijk gebruiken.

Met transparantie hebben we van de accountants ook de ‘disclosures’ gekregen. ‘Disclosure’ is ook zo’n interessant woord: het betekent letterlijk ‘ontsluiten’. Dat klinkt alsof de ontsluiters de informatie liever afgesloten houdt,

maar toch een raampje openzet omdat het nu eenmaal moet. Beursgenoteerde bedrijven hebben een disclosure-committee die waakt over wat ontsloten mag worden, en wat gesloten moet blijven.

Dit alles kunnen we lezen in het jaarverslag. Op 1 november wordt de FD Henri Sijthoff prijs uitgereikt voor het beste jaarverslag over 2009. Een voorproefje hiervan stond al in het FD (20 oktober). Ik wed dat het woord ‘transparant’ in het juryrapport zal voorkomen.

Het afgelopen jaar hebben dr. Mijntje Lückerrath en ik bij de Erasmus Universiteit ook een onderzoek gedaan naar de ‘transparantie’ van het verslag van de raad van

Niemand weet precies wat met transparantie bedoeld wordt, maar het klinkt positief, je moet er dus vóór zijn

commissarissen (rvc) in 2009. De meest uitgewerkte eisen staan in de Corporate Governance Code, de Code-Frijns. We hebben zestig beursgenoteerde bedrijven onderzocht. En wat blijkt? Gewoon de regels naleven is moeilijk. Het eenvoudigweg opnemen van de verplichte informatie, zoals de persoonsgegevens van de commissarissen, scoort weliswaar hoog maar niet eens 100%. Wordt het iets ingewikkelder, dan laten veel bedrijven het erbij zitten. Zo vraagt de Code naar de zelfevaluatie van de rvc: niet alleen dát er geëvalueerd is (ja, dat deed 95%) maar de wijze waaróp: en het gemiddelde zakt dan meteen naar 60%.

Wat zou de lezer nog meer willen weten? Wel: natuurlijk de uitkomsten van die zelfevaluatie, daar durft nog maar 20% iets over op te schrijven.

Ook schrijft, een ander voorbeeld, slechts 20% van de bedrijven over welke onderwerpen de commissies van de raad vergaderd

hebben. Dus dan weet de lezer nog steeds niets. En risicobeheersing, toch hét thema sinds 2008 en onderdeel van veel wet- en regelgeving, ook internationaal: slechts 18% van de verslagen geeft hierover een mening van de rvc weer.

Kortom: de regels kunnen iets wel voorschrijven, maar veel bedrijven kiezen ervoor die vrij luchtig te behandelen. Van vrijwillige ‘disclosures’ is weinig sprake.

Het bedrijf dat vrijwillig het meest extra inzicht geeft in het werk van de rvc is in ons onderzoek KPN, terwijl, ook aldus FD, zelfs hier het echt belangrijke issue van de opvolging van de ceo onvermeld blijft. In de tweede groep zitten Aegon, Arcadis, DSM, Nutreco, Randstad, TNT en TomTom. Daarmee is zeker niet gezegd dat zij 100% scoren op alle verplichte onderdelen. Kortom, nog een lange weg te gaan.

Margot Scheltema is Research fellow EUR en commissaris.